

Asumisterveysasetuksen soveltamisohje

Anne Hyvärinen, Johtava tutkija, yksikön päällikkö
Asuinympäristö ja terveys yksikkö

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

Elin- ja työympäristön altisteisiin liittyvä kuolleisuus ja sairastuvuus vs. tautitaakka Suomessa

Priorisointiperuste			
#	Tapausmäärä	#	Tautitaakka
1	Pienhiukkaset	1	Pienhiukkaset
2	Passiivitupakointi	2	Ympäristömelu
3	Radon	3	Radon
4	UV-säteily	4	Passiivitupakointi
5	Ympäristömelu	5	UV-säteily
6	Juomaveden klooraus	6	Kotien kosteusvauriot
7	Otsoni	7	Kalan metyylielohopea
8	Dioksiini	8	Ympäristön lyijy
9	Tshernobyl	9	Otsoni
10	Säteily porakaivot	10	Häkä
11	Bentseeni	11	Sisäilman formaldehydi
12	Arseeni porakaivot	12	Juomaveden fluoridi

TOP5 ennallaan!

Sijat 6-12 uusiksi

Asikainen ym., 2013,
Ympäristö ja Terveys

Terveydensuojelulaki ja -asetus (763/94)

laki päivitetty 1.3.2015

- Määrittelee asuntojen ja muiden oleskelutilojen (esim. päiväkodit ja koulut) olosuhteiden terveyshaitat
- Sisätilan ilman tulee olla laadultaan sellaista, ettei siitä aiheudu terveyshaittaa

TERVEYSHAITTA (Lain 1§)

= sairaus, muu terveydenhäiriö tai sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintyminen, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä (= altistuminen siinä määrin, että oireiden tai sairauden syntyminen on mahdollista)

- Mahdollisia terveyshaittatekijöitä mm. melu, värinä, haju, valo, mikrobit, pöly, savu, liiallinen lämpö tai kylmyys, kosteus, säteily (26 § ja 27 §)

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

STM:n asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista (545/2015)

- Ns. Asumisterveysasetus
- Asumisterveysohje (2003) muutettiin perustuslain mukaisesti asetukseksi 15.5.2015
- Koskee asuntoja ja muita oleskelutiloja kuten koulut, päiväkodit ja hoitolaitokset
 - Huom! Terveysturvallisuuslaki voimassa myös muualla
- Tarkoitettu terveydellisten olosuhteiden valvontaan
- Valviran tekee asetúkselle soveltamisohjeen – loppusuoralla
 - Mm. STM ja THL osallistuu valmisteluun

Asumisterveysasetuksen soveltaminen

- Fysikaalisia, kemiallisia ja biologisia tekijöitä koskevat yleiset arviointiperusteet
 - lämpötila, ilman virtausnopeus, ilmanvaihto, kosteus, melu, VOC, formaldehydi, tupakan savu, hiukkasmaiset epäpuhtaudet, mikrobit
 - Radon rajattu pois toistaiseksi – muutoksia mm. säteilylaissa ja -asetuksissa
- Laadukas mittaaminen - edellytetään
 - standardoituja mittausmenetelmiä tai muuten luotettavia menetelmiä
 - mittauksissa epävarmuustarkastelua
 - uusien menetelmien käyttöönoton osalta kriittistä tarkastelua, ulkopuolista hyväksyntää

Asumisterveysasetuksen soveltaminen - toimenpiderajat

- = pitoisuus, mittaustulos tai ominaisuus
- jolloin sen, kenen vastuulla haitta on, tulee ryhtyä terveydensuojelulain 27 §:n tai 51 §:n mukaisiin toimenpiteisiin terveyshaitan selvittämiseksi ja tarvittaessa sen poistamiseksi tai rajoittamiseksi
- sovelletaan ohjearvoa täsmällisemmin, mutta mahdollistaa tiukan raja-arvoon perustuvan tulkinnan lisäksi toimenpiderajoista poikkeamisen, kun terveyshaitan näkökulmasta perusteltua.
- **Haitan kokonaisarviointi tärkeää** - huomioitava
 - altistumisen todennäköisyys, toistuvuus ja kesto, mahdollisuudet välttyä altistumiselta tai poistaa haitta sekä poistamisesta aiheutuvat olosuhteet ja muut vastaavat tekijät.

Asumisterveysasetus (545/2015) - esimerkkinä mikrobit; toimenpiderajan ylittyminen

- Korjaamatonta kosteus- tai lahovauriota
- Aistinvaraisesti todettua ja tarvittaessa analyyseillä varmistettua mikrobikasvua rakenteessa tai tilassa, jos sisätiloissa oleva voi sille altistua
 - aistinvaraisena toimenpiderajan ylittymisenä pidetään sekä homeen hajua että näkyvää mikrobikasvustoa tai kosteusvauriojälkeä
 - mikrobikasvu todetaan kasvatukseen ja mikrobien elinkykyyn perustuvilla menetelmillä, joihin kuuluu mikrobien laskemisen lisäksi sienten tunnistamisen mikroskopoimalla
 - lämmöneristeiden osalta rajataan pois lämmöneristeet, jotka ovat **suoraan** kosketuksissa ulkoilman tai maaperän kanssa

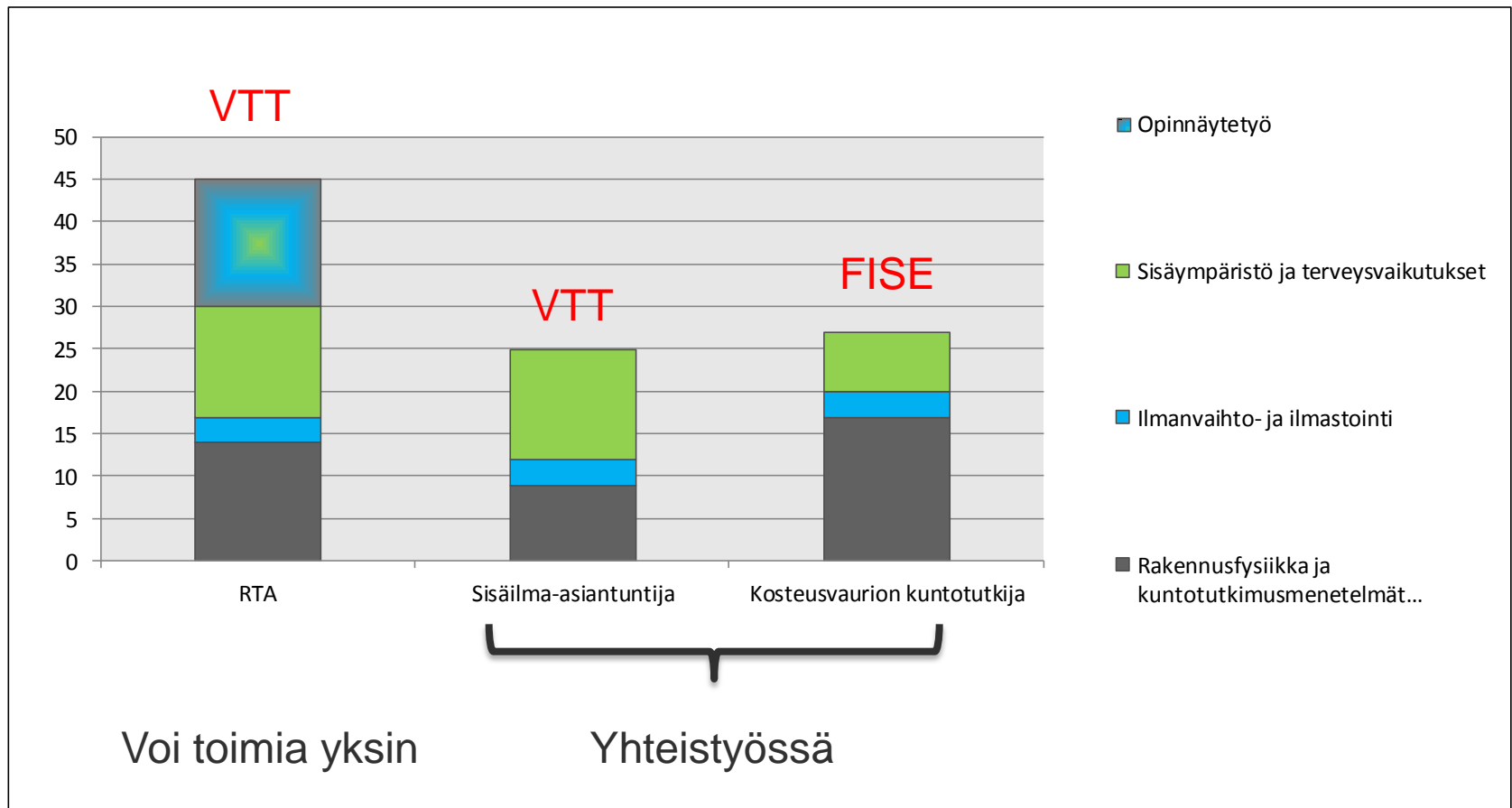

TSL:n asumisterveyttä koskevien pykälien päivityksen ja asumisterveysasetuksen myötä

- painotetaan yksittäisistä mittauksista siirtymistä kokonaisvaltaisiin tarkastuksiin
 - riittävät ja luotettavat mittaukset, näytteet, tutkimukset, selvitykset tai havainnot.
 - lisäksi määräys rakenteen kuntotutkimuksen suorittamisesta.
- ulkopuolisten asiantuntijoiden käyttö - **pätevyyden osoittaminen henkilösertifiointimenettelyllä!**
 - erityisosaamista, kalustoa ->perusteellisempia selvityksiä -> tehostaa.
 - vireille tulleissa asioissa viranomaisen johtaa prosessia – tekee päätöksen terveyshaitasta ja toimenpiteistä
 - haitasta vastuussa oleva maksaa kulut

Ulkopuolisen asiantuntijan pätevyysvaatimukset terveydensuojelussa

- koskee sisäilmaa ja kosteusvaurioita

Uusi ohjeistus – yksilön ja yhteisön kannalta

- Takaa laadukkaammat tutkimukset ja paremman tuen toimijoille
 - Kokonaisvaltainen tarkastelu yksittäisten tutkimusten sijaan
 - Toimenpiderajojen yhtenäistäminen ja päivittäminen viimeisimmän tiedon perusteella
 - Ohjeistuksen täsmentäminen mm. soveltamisoppaassa
 - Luotettavien ja/tai standardoitujen mittausten ja tutkimusmenetelmien käyttäminen
 - Uusien tutkimusmenetelmien kriittinen tarkastelu
 - Ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimukset
- Haasteena mm. internetin syöverissä seikkailevat yksilöt ja erilaisia ratkaisuja tarjoavat yritykset